

Les comarques del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre tenen una riquesa festiva extraordinària, que les ha convertides no sols en un territori de valor especial pel que fa al seu patrimoni etnogràfic, sinó que a més algunes de les seves celebracions han esdevingut model per a una bona part de Catalunya. El foc festiu ha estat històricament un vèrtex referencial al llarg dels diferents cicles del calendari anual. Precisament, algunes de les manifestacions que en formen part han merescut una gran revalorització en la darrera etapa democràtica i són un dels aspectes que han anat viatjant més enllà de les nostres contrades especialment cap al País Valencià i les Illes Balears.

el FOC FESTIU

AL CAMP DE TARRAGONA I LES TERRES DE L'EBRE

PROJECTE EXPOSICIONS ITINERANTS

Diputació Tarragona

el FOC FESTIU

AL CAMP DE TARRAGONA I LES TERRES DE L'EBRE

Avui en dia

Darrerament s'ha tendit a identificar el foc festiu amb la pirotècnia. Aquesta mostra evidencia una riquesa molt més plural. El foc se'ns ofereix amb tipologies múltiples, que han permès la coexistència de ritus atàvics autòctons i de progressius préstecs culturals empeltats en la tradició per solidificar-la.

Paradoxalment, l'exposició neix en un context legislatiu en que la darrera directiva europea sobre pirotècnia no ha tingut en compte la diversitat d'Europa. Les riberes mediterrànies han mantingut uns usos i diàlegs amb els artificis pirotècnics, absolutament diferents dels del nord. Per això, emfasitzem els seus valors patrimonials.

El fet que la UNESCO hagi establert com línia prioritària la preservació i revitalització del patrimoni immaterial –com les tradicions i les festes–, fins el punt d'aprovar el 2003 la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, ha de revaloritzar-lo i protegir-lo contra processos globalitzadors i accelerats de transformació que posen en perill la continuïtat, la intimitat i l'originalitat intrínseques.

Pràctiques i rites perdurables al record

Aquesta mostra no oblidia pràctiques i ritus que els nostres avantpassats van celebrar en les diferents festes de l'any. Records de ninots d'espígol a la serrallada, temptacions antonianes a la vora del riu, teieres que espetegaven en les nits gelades de l'hivern, tenebraris salmòdics, àspids i grius ferotges, galejadors de pólvora, fuades de jotes foguejades... teixiren el paisatge d'una

festa autòctona i meravellosa que encara perviu en el record –de vegades afeblit– de vells informants. Tot aquest imaginari col·lectiu és servit en aquest itinerari pel foc festiu amb la voluntat de servei a les persones i comunitats que un bon dia puguin necessitar un mirall en el qual reconèixer-se i identificar-se com a poble, vila o ciutat.

Els cicles del foc festiu

EL CICLE DE NADAL
Falles aromàtiques, fanalets d'Il·lusió.

EL CICLE D'HIVERN
Barraques de temptació, flames d'ànimes.

EL CICLE DE CARNAVAL
Fogueres totèmiques, enterraments grotescos.

EL CICLE DE SETMANA SANTA I PASQUA
Atxes passionals, trets joiosos.

LA NIT DE SANT JOAN
Fogueres propiciatòries, petards esclafidors.

EL CICLE DE LA FESTA MAJOR
Els castells de foc artificial: Orígens orientals, dissenys mediterranis.

Batibulls de tronada, espetecs de traca.

El ball de diables:
Espases celestials, carretillades carismàtiques.

El bestiar de foc:
Gàrgoles deambulants.

EL CICLE DE LA FESTA MAJOR AL CAMP DE TARRAGONA
El ball de Joan de Serrallonga:
Sons eixordants, bandolers llegendaris.

La Moixiganga:
Flames serenes.

EL CICLE DE LA FESTA MAJOR A LES TERRES DE L'EBRE
Braus totèmics, bous embolats.

